

## СТАНОВИЩЕ

по дисертационния труд ХАРАКТЕРНИ БАРОКОВИ ПРОИЗВЕДЕНИЯ  
ЗА ФЛЕЙТА, ВКЛЮЧВАНИ В УЧЕБНИЯ ПРОЦЕС И РАЗВИВАЩИ  
МУЗИКАЛНОСТ, ТОН И ТЕХНИЧЕСКИ УМЕНИЯ

от Ива Любомирова Любомирова

Авторката на труда Ива Любомирова е завършил НМА „Проф. Панчо Владигеров” при проф. Георги Спасов. Продължава обучението си в САЩ при проф. Дж. Уокър в Лос Анджелис, Калифорния, проф. Джил Фелбер в Санта Барбара, Калифорния и проф. Сюзън Лорд в Илинойс. Следва обучението ѝ в Есен при проф. Г. Отт. През 2001 г. става носител на първа награда на престижната Бруно Шулер стипендия в Цюрих. През 2002 г. се дипломира в Швейцария в класа по флейта на проф. Г. Румпел и в класа по пиколо на проф. Дж. Росе. През годините тя участва в майсторски класове на водещи, световни флейтисти като А. Адорян, Е. Паю, П. Галоа, Р. Уин и Ф. Берно. Лауреатка е на много награди от национални и международни конкурси. От 2005 г. е преподавател по флейта в НМУ „Любомир Пипков”. От 2017 г. е свободен докторант към катедра „Дървени духови инструменти” в Инструменталния факултет на НМА „Проф. Панчо Владигеров”.

Предлаганият дисертационен труд се състои от три части, като в първата се съчетава историята на флейтата като музикален инструмент със спецификата при изпълненията на бароковите произведения, като се отчита и съществуващата педагогическата практика от 18. век. Всичко това е допълнено с оценка на важната барокова библиография, посветена конкретно на флейтата. Втората част обхваща бароковото влияние при творбите на композиторите от 18. век до наши дни, както и съвременните стилови тенденции при изпълнението ѝ. Особено ценна е идеята за осъвременяване на формулираните педагогически методи от 18. век и тяхното прилагане. Като приносно допълнение в тази част трябва да се разглежда оценката за опитите за реставрация на бароковите изразни средства в развлекателните жанрове, като се обръща внимание и на творчеството на българските композитори. Третата, същинска част на дисертационния труд е насочена към участието на флейтата в характерните барокови произведения и свързаните с това съществени изпълнителски и педагогически проблеми. В тази част са представени подробно произведения на А. Вивалди, Й. С. Бах, Г. Ф. Хендел, Г. Ф. Телеман, Ф. Верачини, К. Ф. Е. Бах и Й. Кванц.

Ценен е събраният материал в дисертационния труд, в който авторката следва много ясно поставените си цели, като демонстрира задълбочено познание на съществуващата чужда и родна литература.

Смятам, че това е и едно от големите достойнства на дисертационния труд – че в него се представят множество мнения и оценки за бароковите произведения, което служи като добра основа при преподаването и изучаването им.

В първата част на дисертационния си труд И. Любомирова дава много сведения за самите барокови произведения и за оценките, които са получили те. От изложението проличава ясно какви са интерпретаторските проблеми през 18. век, като се обръща внимание на различни детайли при тях като търсенето на бароковия тон, въпросите за артикулацията, ритъма, осъществяването на вибратото. В тази част много сполучливо е тълкуването на събраната от авторката барокова библиография.

Втората част на дисертационния труд обхваща подробно различното влияние на полифоничната музика и бароковите форми при творбите на композиторите от 18. и 19. век, като се започне от В. А. Моцарт и Л. ван Бетовен и се стигне до Г. Малер, Е. Григ и М. Равел, за да се стигне до съчетаване на романтизма с отделни форми на барока. При това се обръща внимание на педагогическите методи още от 18. век и тяхното пренасяне в по-късни периоди. Набляга се на факта, че още в началото на 20. век започва популяризирането на бароковата музика във връзка с неокласицизма, като се укрепва идеята за нейното включване в образователния процес в началните, средните и висшите музикални учебни заведения. Като приносно допълнение в тази част трябва да се разглежда подчертаването на факта, че бароковата музика бива интегрирана дори и в джаза и развлекателните жанрове. Като ценно допълнение тук е включен специалният акцент върху творчеството на българските композитори от различни поколения от П. Владигеров до Г. Арнаудов, в което също има частично влияние от бароковата музика.

Третата част на дисертационния труд съдържа анализ на 19 творби от 7 барокови композитори, които до голяма степен изпълват учебната програма, предвидена от авторката за подготовка на младите флейтисти, като представляват преди всичко връзка между средния и висшия етап от музикалното образование. При това дисертационният труд е обогатен с обилен материал за отделните автори и тяхното творчество. Като се ръководи от своите знания като изпълнител и педагог, И. Любомирова прави много подробно описание на разглежданите произведения, изтъква специфичните им черти и набляга на онова, което е особено характерно при изпълнението им. Затова нея много я интересува конкретно работата по изработване на щрихите, фразировката, артикулацията, динамиката и агогиката. Прави впечатление, че въз основа на избора на темата, И. Любомирова се стреми да представи всички включени произведения в

еднакво голям обхват, за да не остане впечатлението, че някое от тях е било пренебрегнато.

Заключението към дисертацията е направено добре, като още веднъж накратко са включени обобщенията, направени при представянето на отделните барокови произведения и работата по тях. За мен много съществено е, че чрез дисертационният труд описанието на педагогическите похвати е допълнено с отчасти непозната у нас информация за изследванията върху бароковата музика изобщо, както и върху нейният дял, свързан преди всичко с един инструмент.

По темата на дисертационния труд И. Любомирова има две самостоятелни публикации в сп. „Музикални хоризонти”, сложени за печат.

По традиция при разглеждане на дисертационни трудове голямо внимание се обръща на приносите на кандидата. Смятам, че в конкретния случай като основен принос на дисертацията трябва да се посочи преди всичко, че И. Любомирова е събрала на едно място характерните барокови произведения, като дава възможност да им се направи изчерпателна оценка и така да се очертава спецификата в педагогическата дейност при подготовката на тяхното изпълнение. Отделни части от произведенията са използвани от нея като илюстрация как те могат да послужат като основен художествен материал, съобразен с етапа на обучение на отделния ученик. По този начин те стават причина да се събуди интересът към бароковата музика у младия музикант. Така се очертават и задачите при конкретната му самостоятелна работа при изпълнението им, като се имат предвид различните затруднения при интерпретацията на творбите и разкритите възможности за тяхното преодоляване. Специфично за работата на докторантката е, че разгледаните произведения са били изпълнени точно в периода на подготовката на дисертацията както от нея като солист, така и заедно с някои от учениците ѝ. При изпълнението им авторката се е стремяла да запази оригиналното звучене на произведенията, като се включват типични барокови инструменти – клавесин, чембало.

Същинската част от труда, подчинена на избраната тема, да бъдат използвани в учебния процес бароковите произведения, които да развият у младия флейтист музикалност, тон и технически умения, допринася да се разкрие ползата от конкретния принос на всеки от авторите на барокова музика, както и частичната приемственост между тях и отзвукът за творчеството ми. Тази част може да бъде използвана както като основа за още по-задълбочено изследване на бароковите произведения за един

твърде продължителен период, така и за изучаването им от младите музиканти.

Предлагам въз основа на предложеният дисертационен труд на Ива Любомирова Любомирова да бъде присъдена образователната и научна степен *доктор*.

София, 14 август 2018 г.

Проф. д-р Сава Димитров